

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m]: est mysteriu[m] obserua[n]de venerat[i]o[n]is: vic[um]
q[ua]lter loco deo dedicato debet[ur] deuota veneratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de sacro euchar. De myste.

dicus egrotū salaret: et vt de p̄ctōre iusti ficaret. Ad hoc em̄ venit fili⁹ dei in mūn dū p̄ carnis assumptionē fact⁹ hō et filius hoīs scz p̄ gis: vt q̄reret p̄ doctrinā: et saluū faceret p̄ gr̄az qd̄ pierat p̄ culpā. Si uideam⁹ itaq; exēplo zachari d̄siderare ch: i stū: cruci; arborē p̄ deuotionē ascendentes et statim approbabit ip̄e dñs desiderū no/strū et ad nos ueniet et apud nos māsiōne faciet: et ab hostib; n̄ris et cōstis maluis nos defendet: et in eternā salutē tandē nos cū angelis accipiet. Si aut̄ sic fiat aia tēplū dei: p̄fecto locus erit demonib; terribilis.

Tertū est mysteriū obseruāde ueneratōis. vbi vidēdū quō loca deo dedicata sūt cū oīni ueneratōe frequētanda: vbi ad p̄ns notandē sūt tres cōsiderationes.

Prima: est p̄sideratio local' determinatōis.
Secunda: est corporalis dispositōis.
Tertia: est rōnalis inductōis.

Prima est cōsideratio localis determinatōis: vbi p̄siderādū ē q̄re oportet ēē aliq; loca determinata: dō specialit' dedicata: ad deū adorandū deputata: cū in ip̄e deo vbiq; sit: nec cōprehenditur loco. **Un.** iij. Reg. viij. d̄t Salom. Si celū et celi celoz te capere nō p̄nt: q̄nto magis dom⁹ hēs quā edificam tibi. **Horādū** s̄m **Tho.** ij. q. lxxvij. q. sic d̄t **Dam.** in **us.** li. Ex duplici natura cōpositi sum⁹. s. intellectuāli et sensibili. **Q**uō etiā deo duplicem adoratiōne debem⁹. s. spūalē q̄ p̄sistit in interiori motu aie: et corporālē q̄ p̄sistit in exteriori corpis hūilitatiōe. **P**riūcipal' autē hūilitatiō exterior. **H**ēs aut̄ interi⁹ app̄hēdit deū q̄si nō p̄phētus aliq; loco s; sig; corporalia necesse ē fieri in loco determinato. **E**t iō loci determinatio nō requirit ad adoratiōne de necessitate: s; secūndū quādā cōdecētiā sicut signa corporalia. **S**ic q̄ determinat' loc⁹ eligi ad adoratiōne nō p̄f eū q̄ adorat q̄si loco p̄cludat: s; p̄f ip̄ios adorates: q̄ spūalē deuotionē cōcipiūt ex feritate loci: sicut p̄t ex adoratiōe salomonis. iij. Reg. viij. **H**ec ex **Tho.** vbi s. **T**ales aut̄ locus deo dedicat' h; multa noīa q̄ p̄sideratio ad ip̄ius loci reuerentiā nos

inducere debet. **P**riō d̄t basilica. vt b̄f **dis.** xlij. **N**ō oportet. **U**bi d̄t archidyaconus q̄ basilica d̄t palatiū regis. **B**asilicos em̄ grece: latine d̄t rex. **I**ō basilica d̄t q̄ ber ecclesia q̄ est palatiū sumi regis. **S**e cūdo d̄t tēplū. **E**t s̄m archid. **T**ēplū d̄t tur q̄si tectū amplū q̄ p̄p̄s ibi sub vnius recti amplitudine p̄tinet: et p̄pue templa sūt maiores ecclesie vel dicat' tēplū a p̄templādo: q̄ hoc ibi fieri d̄t. **T**ertio d̄t ecclesia vt p̄t de **p̄se.** dis. ij. c. **E**cclia. q̄ inter p̄raf collectio seu uocatio. **U**bi d̄t archidyacono. q̄ iō d̄t uocatio q̄ cōtinet p̄p̄m uocatu a deo. **U**bi aut̄ ueniebat populus iudeoz dicebat' et ad huc d̄t synagoga q̄ in p̄raf p̄gregatio: q̄ ad p̄ba legis que aspa erāt et dura p̄p̄s ille velut grex pecorū timore p̄gregabat: s; in catholicis: ad uenatio d̄t ecclesia. i. uocatio: q̄ amore spūi sc̄ti ad vna fidē et vnum p̄mū futuri sc̄ti uocant. **Q**uarto d̄t tabernaculū: q̄ d̄t militare habitaculū. **P**s. **T**rahibo in locū cū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. i. ab ecclesia militate vsq; ad ecclesiam trāsp̄hāre: q̄ em̄ militia est vita hoīs sup̄ terrā. **I**ō ecclesia vbi adunat' p̄p̄s militas nō habēs hic ciuitatē manere. d̄t apte tabernaculū. **Q**uinto d̄t dom⁹ d̄t vt p̄t. **I**ō ij. et **Matth.** xij. **E**t de re. et ve. sc̄toz. ca. **D**omū dei. li. vj. **Un.** et ij. **P**arat. vj. post p̄structionē tēplū apparuit dñs salomoni nocte in tēplo et ait. **A**udui orationē tuā: elegi locū istū mihi in locū sacrificij. **Q**uō p̄t itaq; ex dictis quomō reliq̄ determinatio loci ad deū adorādū s; nō solū facta est loci determinatio vt ponat' distinctio loci dedicati a loco nō dedicato: s; et requirit diuersitas localis determinatōis s̄m diuersitate cōditōis adorantiū q̄ nō est cōueniēs laicos in ecclesia eē cū sacerdotib; et clericis deo seruētibus. **U**n̄ clemēs papa de. **p̄se.** dis. ij. c. **S**acerdotū. **S**acerdotū aliozq; clericoz ecclesijs seruientū: bonos a laicor' loco discrete apparere p̄uenit: quāob̄rē nulli laicor' liceat in eo loco vbi sacerdotes et reliqui clerici p̄sunt. (q̄d p̄byteriū nūcupat) q̄n̄ missa celebrat' p̄sistere vt libere ac honorifice possint sacra officia exerceri. **I**te extra de uita et bonestate clericor'. cap. j. sic dicit. **E**t laici secus altare quādo sacra mysteria celebrā

ordināde receptōis F. LXXXVI

tur stare vā sedere inter clericos nō presu-
mant: sed ps illa q̄ cancellis ab altari vñ
nidif carū psallētib⁹ pateat clericis: ad ad-
orandū sō z cōicandū laicis z feminis sic
mos ē pateat sanctū scōz. Hec ibi ex cō-
cilio magūtrino. Glo. aūc ibid⁹ dr. q̄ scrip-
sētōz p corp⁹ eccleie accipit siue p gre ma-
iori ecclesie vbi stāt laici. Cōtra eos autē
q̄ volūt in ecclesia residere in loco sublimio-
ri q̄ deceat ad statū suū: ad ducēdū esset
exēplū de phariseo z publicano: qd̄ habe-
tur Luce. xvij.

Secūda ē cōsideratio cor-

poralis dispositōis. Vbi cōsiderādū ē de
dispositōe corporis hūani in adorādo deū
in loco sibi dedicato. Est autē cōsiderāda
hūmō corporalis dispositio q̄ntum ad tria.
Primo q̄ntū ad aspectū locale: qz vīz i
ecclesia adorātes aspiciam⁹ ad oriētē qd̄ fit
fm quādā p̄decētia triplici rōe. fm̄ p̄ am
li. iij. Primo vt patriā nostrā nos requi-
rere oñdam⁹. i. q̄ntū q̄ram⁹ ad paradīz re-
dire q̄ est p̄stitutus in oriente. vt leḡtur
Gen. ij. p̄. Nām septuaginta interpretū. Se-
cūdo vt q̄ntū ad ch̄im crucifixū aspiciam⁹
q̄ crucifixus respiciebat ad occidētē: z ita
ad orientē adorāmus q̄ntū ad ip̄m respici-
entes. Tertio vt veniētē iudicē nos ex-
pectare mōstrēm⁹. Assūpt⁹ em̄ ad oriētē
sursūz ferebat. Ps. Qui ascēdit sup celuz
celi ad orientē. Et ita ip̄m apli adorāves
rūt. Sic autē veniet quēadmodū vidistis
eū eūre in celū. vt dr̄ Act. ij. Secūdo q̄ntū
ad cultū reuerētiāle. Sic em̄ dr̄ Tho. ij. ij.
q. lxxij. Deū r̄ nō rōe sū: tñ rōe nostri-
etiā corp⁹: p̄r fuereri dēm⁹. Tū vt p̄ corpa-
les mor⁹ exatēm⁹ mētē nr̄az. Tū vt deū
fm vtrāqz naturā. i. corp⁹ z aiām honore
mus. Tū qz naturale nob̄ vt p̄ sensibilia
ad intelligibilia pcedam⁹. Cōsistit autēz
hūmō reuerētia corporalis p̄cipue in trib⁹.

Primo in capite inclinatio: vt cū nōia-
tur iesus. Vñ de p̄se. eccle. c. Decet. li. vj.
dr̄. Cōueniētes in ecclesia nomē illd̄ qd̄ est
sup de nomē vīz nomē dñi iesu exhibitōe
reuerētie sp̄cālis attollāt z ita flectāt ge-
nua qd̄ vel capitis inclinatio. prestēt. Hec
ibi. Hoc autē faciēdū ē in signū erubescētie
p̄ offēns nr̄is: sic publican⁹ faciebat Luce.
xvij. q̄ nō au debat oculos ad celū levare.
z p̄cutiebat. zc. Et sic q̄ntū aia ad modūz

pueri rēphēnsi erubescat p̄ntē sibi dño. Fi-
lia babilonis misa zc. Secūdo i corp⁹
incuruatio: sic in diuis officijs dr̄ Bla-
p̄ri z filio zc. Hūc vsū hz eccā vt oēs cor-
pus incuruet sicut cū capite q̄ntū i recog-
nitōez nre miserie vīz q̄ corp⁹ nrm fēdū misē-
ria plenū ē z ad pctā p̄iōp̄tū nisi a deo tu-
uet. Gen. vij. Sensus em̄ z cogitatioēs
hūani cordis in malū p̄na sūt. Et Job. x.
Demēto q̄ntū sic lutū feceris me. Ter-
tio in corp⁹ p̄stratio vel oīno corp⁹ p̄ster-
nēdo sup terraz vt q̄ntū in passioē dr̄: em̄ sit
sp̄m. Vel saltē genua i terrā flectēdo vt cū
adoram⁹ corp⁹ ch̄i. Et h̄ facim⁹ in p̄stā
z subiectōis z obediētie q̄ntū p̄fiteōtes nos
nub̄ eē ex nob̄ s̄ oia a deo recepisse. Ideo
nos p̄fitemur sibi totalit subiectos. Ps.
Venite adorēz. P̄cidam⁹ an̄ deuz. zc.
Rō: q̄ntū ip̄e ē dñs de⁹ nr̄. Horādū autē q̄
dño r̄pali genu sinistra flectimus z plato
sp̄ualt dextz: qz p̄rās r̄pali p̄ sinistra: sp̄ua-
lis sō p̄ dextz sicut eo q̄ p̄rās r̄pali respicit
corp⁹: z sp̄ualis aiaz q̄ mlto portio ē corpe
ps aut portio dr̄ dextz sō an̄ ch̄im dñm
corp⁹ z aie q̄ z vtrūqz genu nob̄ dedit et
vtrūqz p̄ nob̄ i cruce fixū habuit: ambo ge-
nua flectere debem⁹. Exēplo salomōis q̄
orās deū vtrūqz genu figerat in terrā: vt
br̄. ij. Reg. vij. In his itaqz oib⁹ reueren-
tijs corporalib⁹ nos deo plenarie subiectos
eē ad p̄dēdū v̄ saluādū p̄fitemur q̄ntū dīcē
tes cum ps. In manib⁹ tuis fortes mee.

Tertio i adoratioē cōsiderāda ē corpa-
lis dispositio q̄ntū ad h̄rū capitalē. i. q̄ntū
tū ad caput velatoēz v̄ denudatiōē. Et
d̄ h̄ sic dr̄ apls. j. Cor. xj. Volo autē vos
scire q̄ntū oīs viri caput ch̄i ē: caput autē
mulier⁹ viri: caput sō ch̄i de⁹. Omis vir
orās aut p̄phetāz velato capite deturpat
caput suū. omnis autē mulier orans aut
p̄phetāz non velato capite deturpat ca-
put suū. Nā si nō velat mulier tōdeatur
zc. seq̄tur. Vir quidē nō v̄z velare caput
suū q̄ntū imago z gloria dei est. Non em̄
vir ex muliere sed mulier ex viro zc. seq̄t
Ideo debet velamē habere mulier supra
caput p̄pter angelos zc. Ibidēz. Vos ipsi
iudicate: decet mulierē nō velatam orare
deū: quasi diceret: non. Ideo subdit. Nec
ipsa natura docet vos. Horādū autē quib⁹
apli. Debet mulier velamē h̄re super ca-

De deo. eccē. De myst. obseruā

put ppter angelos: a magro sen. in glo. tri-
pliciter exponit. **P**rio de angelis custo-
diētibz nos. **S**ecdo de angelis sacro do-
nānico assistentibz. **T**ertio de sacerdo-
tibz: ne. s. ex mltis vano ornatu tēent
Qñ est ipi angeli mulierē vanā z capite n̄
velatā (p quā puat honor dei) z sacerdo-
tes (q̄ z angeli in scripturis aliqñ dicunt: vt
patz Malach. ij.) vidēt in ecclā grauter
ei indignant.

Tertia est consideratō ra-
tionalis inductionis. Ubi notāde sūt cō-
sideratōes inductive ad veneratōz et re-
uerentiā loci dedicati: q̄ p̄cipue sunt tres.

Prima ē consideratō venerāde sanctioē.

Secda est adorāde assistentiē.

Tertia est detestādō irreuerētie.

Prima igit est consideratio venerāde scri-
ptōis. i. sanctificatiōis ipi? loci: qz vix ille ē
locus deo dedicat? deputat? ad tractāda
sacra mysteria z ministrāda sacra: z ad im-
petrāda z suscipiēda spūalia bñficia. Pro-
pterea Ps. Suscepim? de? misericordiaz tuā
in medio tēpli tui. Ibi etiā sepelitur post
mortē vt ibi refuēt corpa nra vsqz ad re-
surrectioēz generalē. Igit cū sūma reue-
rentiā q̄libz in ecclīis adesse oīz. Uñ extra
de re. z vene. scōz. ca. Domū dei. dī. Do-
mū dei decz scitudo. Decet vt cui? in pa-
ce fact? est lo? ei? etiā cult? sit debita ve-
neratiōe pacificē. Sit itaqz ad ecclīaz hu-
milit? z deuot? ingressus: sit in eis deuota
querentiō: deo grata: inspicētibz placita.
Et Aug. xlij. di. c. In oratio. In oratio-
rio pter orādiz psallēdi cultū penit? nihil
agat: vt noi hūc z opa iugit ipensa z cor-
dent. Uñ z Reg. decim? in zilio lugd.
extra de imm. ecclīaz. li. vj. c. Decz domuz
dñi dr. Lessēt i ecclīis ea q̄z cimiterijs ne-
gociatōes z p̄cipue nūdiāz aut cuiuscūqz
fori tumult? z in eis iudicioz seclariū stre-
pit? q̄descat. Hoc ibi. **S**ecda est pside-
ratio adorāde assistentiē. Assistit ei ibi mlti-
ta scra adoratiōe z reuerētia dignissima.
Ubi pmo aduertēdū q̄ sicut dr Tho. in
ij. q. lxxij. Duplex est adoratiō. s. ado-
ratiō latric q̄ soli dō debet vt creatori oīz
z pncipio oīs boni: qd pōt hīc ille q̄ ado-
rari: Hac adoratiōe noluit mardoche? ad-
orare Aman. Hester. xij. Alia est adora-

tiō dulle q̄ exhibet creature excellēti. Uñ
inter exteriōz q̄ ad reuerētiā p̄tinet q̄ cre-
aturis excellētibz exhibent maximē ado-
ratiō. soli aut dō debet sacrificiū: vt p Au-
gust. x. de ciuit. dei. Hoies dicunt coledi et
venerādi: si at z multū addit adorādi: qd
vero sacrificandū censuit nisi ei que deuz
aut sciuit aut putauit: aut finxit. z fm hac
adoratiōez nathan p̄pha adorauit dauid
ij. Reg. j. **H**moi aut adoratiō dulle itez
duplex est: qz est dulla maior: z dulla mi-
nor. **D**ulla maior dr hypodulia z attribuit
virgini marie p eo q̄ est m̄ dei: rōne cui?
sibi puenit ita excellēs adoratiō q̄ excellē-
tiōz pure creature puenire non pōt. Sic
etiā dicit aliq̄ de ipa cruce in q̄ ch̄is pepē-
dit considerata vt est res qdam: z sūt de ve-
stibz z alijs ad ch̄i hūanitatē p̄tinentibus:
q̄ eis debet adoratiō hypodulie q̄ p excellē-
tiā debet hūanitati ch̄i in se consideratōi:
habēdo respectū ad verbum cui est vnita
hypostatice. Uñ s̄ illō psal. Adorate sca-
bellū pedū eius. dr glo. q̄ caro ch̄i adora-
tur a nobis nō adoratiōe latric q̄ soli deo
debet: sed illa q̄ dulla dignior ē. **H**mo p̄
deret hūanitas ipa ch̄i habēdo respectū
ad verbū cui est vnita: sic eadē adoratiōe
adorat cum verbo. **U**na em̄ adoratiōe
adoratur suppositum z natura: ita q̄ na-
tura p suppositum. **C**h̄is aut est nome p
sone in duabz naturis fm Damaf. li. ij. q.
ca. ij. **D**e ipa aut cruce in q̄ oīs pepēdit
in q̄ntum est res quedā: dicit Bonauē. q̄
neqz adoratiōe latric: neqz dulle est adora-
da: sed exhibitōe cuiusdā honoris et re-
uerētie tanqz instrumentū nre salutis: sūt
cut etiā reueremur sacra mēta: p eo q̄ sunt
instrumenta nostre salutis. **I**psa s̄o crux
vt imago ch̄i crucifixi eadē adoratiōe
adoranda est cū ch̄usto: quia sic adorādo
cruce: adoram? ipsum ch̄m. **E**t generalit?
imago: libet adorāda est eadē adoratiōe
q̄ res p imaginē representata est. **I**psi enim
imagini vt res quedā est: null? honor de-
bet cū sit res insensibil: soli ei nate rōnali
debet honor. **U**ñ Dam. li. ij. c. vij. dr: qz
honor: imaginis puenit ad prorypū. i. ima-
ginatiū. **D**icim? igit q̄ i ecclīa deo dedi-
cata assistit mltā adoratiōe digna. **A**lia
quidē adoratiōe latric: alia adoratiōe dulle
Ibi ei assistit sacratissim? xpi corp? i sacro

de veneratiōis Fo. LXXXVII

eucharistie. Si vis cognoscere cū quāta
reuerentia debet in ecclesia adesse: considera
ibi iesū ch̄m creatorē: redeptorē: atq; gu-
bernatorē tuū. regē regū: z dñm dñantū:
z tremendū iudicē viuoz z mortuoz. He-
bre. ix. Irritā q̄s facies legē moysi: sine vl-
la miseratione duob; vel trib; testib; mori-
tur: q̄nto magis putaris deteriora mereri
supplicia q̄ filiū dei ꝑculauerit. i. ꝑꝑse-
rit. cuiusmodi sūt q̄ ecclesias irreuerent fre-
quentat. Itē est ibi sanctor; angeloz assiste-
tia ꝑpter corpis ch̄isti ꝑntiam; z astantes
etiā deuote orantib; vt suas orōnes offe-
rant deo. In cui; argumentū vidit Jacob
scalā (Gen. xxviii) z angelos ascēdentes z
descēdentes in loco q̄ dicitur bethel. i. domus
dei. Ipsi autē angelis maria est a nob; ex-
hibenda reuerentia. Bern. ser. de angelis
Quāta angelis debet hō vbiuq; in ser-
re reuerentia: afferre deuotionē: z confer-
re fiducia. ꝑ ꝑntia reuerentia; ꝑ benitio-
lentia deuotionē; ꝑ custodia fiducia. Cau-
te ḡ ambula. vbi sunt angeli dei. Hec ille.
Item assunt in ecclesia sanctor; multe reli-
quie q̄ ꝑ anie sanctificate sūt in celis Ipsi
autē reliquie sanctor; etiā nō adorantem
tū debem; reuerentia. Non tñ debet no-
ue reliquie venerari absq; licentia z aucto-
ritate sūmi pontificis. vt ꝑꝑ extra de reli-
z ve. sc̄oz. c. Lū ex eo. Itē in ecclesijs as-
sunt signa multa sanctitatis sic imagines
ch̄i z sue sanctissime maris; z alioꝝ sc̄oz
q̄ sunt adorāde mō supradicto. Illo q̄ ꝑꝑe-
tpe q̄ nondū de hūana naturā assumpse-
rat ꝑhibite erant imagines Erod. xxvj.
Non facies tibi imagines nec sculptā: sicuti-
dinem. Tunc em̄ infigurabilis erat. Sel-
cus autē est postq; naturā assumpsit hūanā.
Sunt autē hūmōi imagines introduce
in ecclesia dei ꝑcipue ꝑpter tres rōnes q̄ su-
munt fin tres ꝑꝑ imaginis dei in ania.
q̄ sunt mēoria intelligentia / et voluntas.
Prima rō est q̄ mēorie hūane labūitate.
vz ad maiorē z frequentiorē remēoratio-
nē eoz q̄ ꝑ imagines representant sic passio-
ch̄i representat ꝑ imaginē crucifixi. Sc̄-
cunda est q̄ intelligentie debilitatem. vtz
ad simpliciū z rudū instructionē. Nā qd
facit scriptura legētib; h̄ facit pictura sim-
plicitib;. Iō reprehendit eps ille q̄ inconside-
rato zelo fregit imagines. de ꝑse. dist. iij. c.

Perlatū. Imagines em̄ sunt libri simpli-
ciū: sed caueant ne sicut i; gentio sua in ipa
imagine: sed ꝑ mediū imaginis ascendat
ad rem representatā. Tertia est q̄ volun-
tatis siue affectus tarditatem vtz ad re-
doꝝ z tardoz excitationē q̄ frequēꝑ ma-
gis mouent ex visis q̄ ex auditis. Unde
Dām. q̄ ꝑdictas rōnes assignat dicit. iij.
ca. vij. q̄ lucas depinxit imagines ch̄isti z
breꝑginis. z ch̄is imaginē sua abagaro re-
gi direxit. vt ecclēastica tradit historia ac-
etiā panno impressam Geronice tradidit.
Tertia est ꝑsideratio detestande irreue-
rentie. Vbi considerandū q̄ vituperabil z
detestanda est irreuerentia in loco sacro.
H̄ ꝑcipue tria oñdunt.

Primū est contemptū magnitudo.

Secūm est abusuū turpitudō.

Tertiū est iniuriā multitudō.

Primū igit est contemptū execrabilis. q̄
ꝑcipue triplex est. Primū est ꝑtemꝑ eccle-
siastice auctoritatis. ꝑcipit em̄ ecclesia et
docet in locis sacris reuerent assistere. vt
ꝑꝑ ex dictis in ꝑma consideratione indu-
ctiua ad venerationē loci sacri. Qui ḡ irre-
uerent se h̄nt in loco sacro oñdunt se nō fi-
lios eē eccleie s; potius eē de synagoga sa-
dhane. Sc̄os est contemptū angelice subli-
mitatis. Angeli em̄ in locis sanctis habi-
tant vt dictū est in ꝑcedenti ꝑsideratione
adorande assistentie. Tertius ē contemptū
diuine maiestatis. Ibi em̄ sp̄dali q̄dam mō
dicit dñs inhabitare ꝑs. Dñs in templo s̄a-
cto suo. Ḡn. iij. Reg. ix. Cum orasset No-
mon in tēplo apparuit ei dñs di. Sacrifica
ut domū hanc vt ponere nomen meū ibi i
sempiternū erunt oculi mei z cor meū ibi
cunctis dieb;. Et Gen. xxvij. dicit Jacob.
Vere dñs est in loco isto pauensq; ait. q̄
terribilis est locus iste. Non est h̄ altq; ni-
si dom⁹ dei z porta celi. Te ve igit illis q̄
tātas irreuerentias faciūt in locis sacris q̄ de
porta celi faciūt sibi portā inferni. Q̄ gra-
ra hodie in tēplis dei suat modestia. nulla
ꝑfecto ibi reuerentia: nulla deuotio: quāto
ibi abundant risus: idē: z vana spectacula
z alia q̄plura nefanda. Q̄ ꝑnitiosa consue-
tudo. Q̄ detestabiles mores ch̄ianoz. q̄
in tēplis dei tā irreuerent assistūt. Audi
diuinā cōmationē. Ezech. v. ꝑꝑ eo q̄
serm̄ meū; i; lasti in oib; offensionib; tuis

DD

Ber. De dedicatōne De vene

z in oibz abominationibz tuis ego qz con/
fringā z non peccō oculus me⁹ z non misere/
rebor. **S**cōm qd̄ oñdit deestationē ta/
lis irreuerentie est abusus abominabilis.
Abutunt ei q̄ in locz sanctz irreuerent assī/
stunt p̄cipue triplici scititate. **P**rimo san/
ctitate officiali. i. diuinoy officioz. Offici/
um em̄ eccl̄asticū qd̄ p̄ salute ppli dicitur:
Ipi miseri conuertit in dānationē suā. Al/
sunt em̄ diuis officijs nō deuotiōis grā s̄z
poti⁹ p̄turbantes z impedientes eos q̄ di/
uinū celebrant officiū z orōnibz vacāt. Cū
tñ debeant oēs assistētes p̄ posse mētes ad
deū eleuare z orare: vt sicut oēs sunt in yno
loco congregati: ita sit in eis vnitas spūg et
intētionis a d̄ deū. **V**n̄ horat sacerdos dī/
cens missā: dices. **S**ursū corda. **E**t r̄dēt.
Habem⁹ ad dñm. **V**ideant q̄ hoc r̄ndent
ne forte mentiant. **S**cōdo abutunt scitita/
te p̄pali. s. diuinū festoz z dñicoz. de quoz
obfusiua deo spirāte dicem⁹: i. seq̄nti f̄mōe
Tales itaqz ipsi dō sacrarū i suis facultatibz
exponūt. **T**ertio scititate loca vīcz scititate
ihabitatiōis rez sanctaz q̄ ibi inhabitāt
z assistunt. de q̄bz dicitur est in p̄cedenti cō/
sideratiōe q̄ est p̄sideratio adorande assi/
stentie. **I**te sanctitate representatiōis q̄ fit
p̄ imagines d̄ q̄bz dicitur est ibidē. **S**trauis
q̄ppe taliū abusus **I**n singul em̄ eccl̄is po/
nit imago crucifixi q̄si ad portam eccl̄ie re/
spiciens. vt sic oēs ingrediētes eā aspicien/
tes mēoriam habeant dñice passiōis z sic
in deuotiōne puocent. **T**ales aut̄ miseri h̄/
nō attendūt. de hoc minime cogitant. s̄z
p̄temnunt z abutunt. z in cumulationē va/
nnatiōis vertūt: qd̄ p̄ sua institutū est sa/
lute. **I**tem abutunt scititate localis dedica/
tiōis. **C**um em̄ ad locū deo dedicatū ve/
nire debeat ad q̄rendā deī misericordiam: ipsi
miseri ibidē veniūt ad p̄uocandā deī vīn/
diciā. peioresqz inde rediūt q̄ venerunt.
Proz q̄z multiplici abutunt scititate q̄re/
merito sacrilegi z inimici deī appellandi s̄t
Peioresqz vident eē demonibz q̄ vt sup̄/
dicitur est terrent a locis sacz. **V**n̄ Jac. ij.
Demonēs credunt z p̄tremiscunt: s̄z illi p̄/
uersi neqz timent: neqz credere videntur.
Tertiu qd̄ oñdit deestabile eē h̄mōi ir/
reuerentiā est iniuriā vituperabil quā ra/
tes mlti z multipl̄ faciunt. **E**st aut̄ h̄mōi
iuriā triplex. **P**riā ē iniuriā puatiōis.

Priuant em̄ deū gl̄ia quā sibi debēt in loq/
co sacro daz: z ibi eū inhonōrāt. **V**n̄ dicit
talibz illud Jo. viij. **V**os inhonōrasti me.
Item puant angelos leticia quā haberēt
ipi angeli de bona deuotiōe ipoz. **N**am vt
dicit Aug. li. solit. **Q**uottens bñ agim⁹ gau/
dent angeli z tristant demones. **Q**tiens p̄o
a bono deuam⁹ diabolū letificam⁹? z an/
gelos suos gaudio defraudam⁹? **I**tem pu/
uant hoies tā viuos q̄ defunctos suffra/
giōz grā. **N**am p̄ p̄ces iuuare deberent al/
os z viuos z defunctos. **J**ac. vl. **O**rate p̄
inuitē vt saluem⁹. **S**cōda est iniuriā scanda/
lizatiōis. **T**ales em̄ scandalizāt alios as/
sistentes. **E**t iō sicut dicit Greg. **S**ciant ta/
les qz tot mortibz digni sunt q̄ p̄ditiōis
exēpla ad alios transmittūt. **T**ertia est
iniuriā p̄phanatiōis. **P**rophanāt em̄ lo/
ca sacz applicando. s. ea ad vīus p̄phanos z
mundanos atqz vanos. z plerūqz etiā ad
f̄mōes turpissimos: z inhonestos: z ad r̄/
sus p̄solutos. **T**alia etiā nō verētes p̄p̄/
trare aliqñ sup̄ ipsa altaria p̄secratiōis cor/
poz ch̄ri dedicata. **M**aledicti filij sarba/
ne templi deī p̄phanatores. **C**ogitate cogi/
tate quō puniti sunt q̄ vasa tēpl̄i p̄phanaue/
rant. vt patz de nabucho d. **D**an. iij. et de
balthasar. **D**an. v. z d̄ antiocho. ij. mach.
ix. **C**ogitate etiā quō heliodorus irreuerēt
irras tēplū deī terribilit̄ puni⁹ ē. vt d̄. ij.
Dach. ij. **I**te cogitate quō p̄cussus ē oza
a dño sup̄ temeritate sua z interfect⁹. vt d̄
ij. **R**eg. vj. qz nō cū debita reuerentiā tēti/
git arcā. in q̄ erat māna qd̄ erat t̄m figura
veri corpis ch̄ri. qd̄ in eccl̄is semp̄ assistit.
Item. j. **R**eg. vj. **Q**uō d̄ vīz berthamit̄/
bus eo q̄ vidissent arcā dñi sine deuotiōe
debita: p̄cussit de p̄lo septuaginta viros.
z q̄nq̄ginta milia plebis. **E**t hui⁹ vna cau/
sa fuit qz eā ispererāt ex q̄dā curiositate n̄
cū decenti reuerentiā. **Q**z i ḡt timere debet
q̄s non deuotiō s̄z magis curiositas ad ec/
clesiā dñi adducit. q̄ ibi assistunt nō reue/
rent orantes z deū honorātes: s̄z hac atqz
illac vagantes z vanitati s̄uientes. **R**ecod/
gitate insup̄ z videre q̄ aspere z acerbe i/
crepauit z eiecit dñs vendētes z emētes in
tēplo. vt d̄ Jo. ij. et **D**at. xij. q̄ tñ ibi nō
erant in loco sacrificiōz. vt declarat de **R**g/
ra sup̄ **D**atth. xij. **E**t videre potes i ser.
de dñica in ramis palmar. **E**t Aug. super

Joan. sic dicit. Quid audiuim? frēs. Et
ce templū illud figura adhuoꝛat. Et eie/
at inde dñs oēs q̄ sua q̄rebant q̄ ad nun/
dinas venerant. Et q̄ vendebant illi: Illa
q̄ opus habent hoies in sacrificijs illi? rē/
pōis. Nō q̄ magnū pctm̄ si hoc vendebāt
in templo qd̄ emebat yr offerret in tēplo:
z m̄ eieat inde illos. Quid si ibi inueniret
obiosos: si vendentes ea q̄ licita sunt et q̄
iusticiā nō sūt: eiecti: Que ei honeste emū
tur non illicite vendunt. Expellit tñ et nō
est passus domū oionis fieri domū nego/
ciationis. Hec ille. Considerate itaq̄ qm̄
nilo dignior est ecclie ch̄iane sc̄ificatio:
q̄ illius templi z suor̄ vasoꝝ. Tanto vti/
q̄ quanto veritas potior: ē q̄ figura z ve/
rū cōp̄ corpus q̄ illi? t̄p̄is sacrificia. Et tñ
sic a deo reprobari z puniti sunt q̄ templū
illud z eius vasa irreuerent̄ tractauerunt.
Pensate igit q̄ graue dei vindictā sup̄ sep̄
uocant: ecclias deo dicatas tā irreuerent̄
inhabitant. Sz volunt aliqui pctm̄ hūi de
fendere ex multitudine peccantiū: dicentes
q̄ ita soler̄ imo z grauius fieri in ecclēijs
multis maioribz z a p̄sonis in dignitatibz
z auctoritatē p̄stitutis. Q̄ miseri fatui p̄st̄/
derate qm̄ sic dicit Aug. Non p̄trea mi/
nus ardebunt q̄ cum multis ardebūt. Imo
sic h̄t Eccl. xvij. Scdm̄ ligna exardescet
ignis. Quid itaq̄ p̄derit vob̄ ō insensati si
cū multis etiā maioribz in infernū descen/
datis: Deponite q̄ deponite p̄ amore lesū
errore z fatuitate cordis v̄ri z in locis sa/
cris reuerent̄ corā deo assistite. Veli? p̄fe
ro vobis eēt ad eccliam non venire: q̄ in
ecclia tales irreuerent̄s facere. Pensate
itaq̄ sup̄dictas p̄siderationes z satagi/
te decetero in locis sacris non nisi reuerent̄
interesse. Pensate inquam qm̄ de loco deo
dedicaro d̄. Terribilis est locus iste La/
ueamus igit charissimi ne tanta sanctita/
te abutamur sed i ecclēijs dei assiduis oꝛō/
nibz insistentes diuinā postulemus miseri
cordiā vt templū hoc materiale nobis si/
at porta celi per quam vicz ingredi merea
mur in templū celeste in p̄petuum ibi cum
deo p̄mansuri z gaudiosa solēnitate peren
niter deū laudaturi: Amen.

De obseruatione dieꝝ dñicalium et fe/
storum. Sermo.

Memento vt di

em sabbati sc̄ifices. Exod. xx.
Tata est neq̄tia demonū z ho
cendi cupiditas vt q̄cqd̄ a deo p̄ charitate
generanda: augmentanda: z p̄seruanda i/
sticū est: rotū conef̄ auertere in detrimen
tū n̄re salutis. Statuerat yr̄iq̄ de? z ecclē
sia solēnitates sacras z dies festos vt ces
sarem? a vicijꝝ officijs: z opibz mundanis:
z insisterem? v̄uis vt corda n̄ra p̄gustat̄
etermis suauita sabbata celebrarent. Sz ill
dante humani generis inimico qd̄ statu/
tū fuerat ad dei gl̄iam z n̄ram saluationē:
p̄uersum est ad dei ignominia z n̄ram da
mnationē. Quid verificat illud Amos. v.
Vdi z proieci festiuitates yr̄ias. Heu heu
magna p̄fūso ch̄ianoz q̄ iudei adhuc cū
tanta diligentia custodiunt sabbatū l̄fales
z ch̄icole sacras festiuitates sic pollunt.
Qm̄ de malis ch̄ianis dic̄ ps̄. Dixerūt i
corde suo cognato eoz q̄ q̄scere faciam?
oēs dies festos dei a terra: qd̄ est destrued
re diuinū cultū i mūdo Jo dñs i tertio p̄ce
pto d̄. Memento vt diē sabbati sc̄ifici. Vbi
triplex nob̄ inuuit admonito salutaris.

Prima ē monitio recordatiōis / ibi. De/
Secda ē monitio cessatiōis / (mento.
ibi. vt diem sabbati.

Tertia ē monitio sc̄ificatiōis / ibi. sc̄ifices
Rima est monitio recordatiōis
cū d̄. Memento. qd̄ in n̄llo alioꝝ
p̄ceptoꝝ ponit. Qm̄ em̄ p̄uide/
rat dñs hoies circa sollicitatiōes mundi et
actiōes fm̄ m̄coriā: intelligētā nimis oc/
cupari z fm̄ voluntatē delectari: tō vt anē
maz saluti cauti? consuleret diē. Memento
z c. ad denotandū q̄ tali die p̄cipue hō oꝛ
eē m̄eo: dei z b̄nficiōꝝ ei?. Vbi fm̄ Alex.
tria debem? in r̄edōiā reuocare.

Primū est b̄nficiū creationis. quasi no
stri principi.
Secm̄ est redemptiōis. q̄i medij
Tertū est gl̄ificationis. q̄i finis.

Primū est b̄nficiū creati
ōis Vbi p̄mo p̄siderandū q̄ de? oia crea
uit. z tō ne hui? obliuionē icurrerem? ait.
Memento. Jo. Jo. s. d̄. Oia p̄ ip̄m facta
st. Secdo q̄ oia p̄t̄ hōiem p̄didit. Aug.
Deus creauit oia p̄pter hōiem. et hominē

